

ابونه شرائطی هریر
ایچون سنه لکی (۲۵۰)
آلفی آیلنی (۱۳۰)
غروشد

نسخه سی ۵ عروش،
سنه لکی ۵۲ نسخه در

اداره خانه
آفریده حریت اولی
قارشونده
اخطارات

آتونه بدلی پشیندر
مسئله موافق آثار مع
مالمنویه قبول اولنور
درج ایدله بن یازیلر طاده
اولماز

الکلیات

۱۳۳۰

آدرس تبدیلنده آیرمچه
بش غروش کوندرملیچدر

مکتوبلرک امضالری واضح
واوقوناقلی اولسی و آتونه
صره نومروسی محتوی
بولونسی لازمدر

مالک اجنبیه ایچون آتونه
اولانلرک آدرملرک
فرانسزجه ده یازلسی
اولنور

پاره کوندرلدیکی زمان تیه
دائر اولدینی واضح
بیلدیرلینی رجا اولنور

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

باش محرر
محمد طاکف

صاحب و مدیر مسؤل
اشرف ادیب

آبسون اهدکم سبیل الرشاد

عدد ۲۷۴

۲۱ رجب ۱۳۳۹

نخستین

۳۱ مارت ۱۳۳۷

جلد ۱۹

مسلمانلارده اجتماعات

۲

قیسه بر حسب حالده بولمق ایسترم :

هر زرده اولورسه اولسون « اجتماعات » دن مقصد مدنیت دستورلریک منظمأ تطبیق واسیطه سه جمعیت حیاتی موازنه لی حاله قومقدر صانیرم .

اوروبالیرک یکی بر علم شکلنه قویق ایسته دکلی « اجتماعات » ، اولرک کندی تشکلیینه ، کندی احتیاجلرینه ، وندی پشایشلرینه کوره در ، و کندی مدنیتلرندن فیلا یوب چقان دستورلره استناد ایدجکدر .

دیگر جهتدن بنجه « مدنیت » دینلن جمعیت منویه ک ملیتی ، بو کون مناقشه بی مه جب اولسه بیله هر حالده بر « دین » ی واردر . مثلاً شرق مدنیتک جزئی ملتلرده تظاهر ایدیورسه اکلای مطلقاً مسلمانلارده تجلی ایدیور . مدنیت مادام که عرفلرک ، دویغولرک ، فکرلرک تکمللندن دوغمش بر محصله در ، بونک هر حالده بر خصوصیتی ، بر غنمه سی ، و هیئت عمریه سنک بر تلقی استقامتی واردر . او استقامت چاریلنجه اجتماعاتی ده بوزولش دیکدر . وزده بو حالده یز . حسب حال بوراده ختام بولور .

عصرلرک استبداد ، جهل ، خرافات ، عقائد باطله ، حرب ، سیاست تأثیرلری و جریانلری یزی بوشمدیکی حاله کتیردیلر .

اسلام دنک کالانی — امثالنه نمونه اولمق ایچون — هر حاله و قالنده کورستره ، و شوکره ارضک یکانه شه نشاه مغویسی اولان هرورکائاتک اجتماعات حقدکی تلقینات علویه لرینی اونوتدق ، ایمان ضمه نه ، وجدان ظلمته نه ، غرادیق . بزم اونوتدینمز حقایق و او فرادینمز مصائبی اخطار و تدای ایچون یکی اجتماعات ابله بیلم که نه وقته قادار اوغراشه جفزا . . .

بر او ، و بالی ، چه بان لسانیه چوق بری تحریف ایدیله رک الک بسیط تمایللر و اکثریایمهم تعبیرلره و عطلره انحصار ایتش بر اورتودوقس ، یا خود قاتولیک کتابندن هیچ برشی چیقارمه یه جفنی جوندن آکلامش اولدینی ایچون علوم عقلیه و فنون عصریه نک فکرلره ویردیکی آچیقلاق و ملاحظه مزیتلرینه مراجعت ایتش و جالیشمق سایه سنده زنکین و مرفه اولدینی ایچون حقایق آرامقه وقت بولمشدر .

حال بوکه بزم دینمک « مدنیت دستورلری » و « اجتماعات قانونلری » واردر . علمده زسوخ ، معامله ده دوغولق ، مساعدیده اتفاق اساسلری وضع ایدلمشدر .

بر مسلمان جمعیتک بوم قیامتدن صوکراسی بیله دوشونولمشدر :

مسلمانلرک دنیا حیاته تاند قوانینی کرک احوال شخصییه و کرک وظایف اجتماعییه نقطه سندن اکیال ایدلمشدر . بوقا و نلرک موضوعی ایکی جهان سعادت ، و قایه سی انسانلرک کالیدر . بونی اثبات ایچون جوق سوزه لزوم یوقدر : بر کره ظهور اسلامه یقین دوده کی احوال عمومیه بی بر کره ده اسلامیت ایشدیکی و حقیقه روحه ایچیرلیدیکی یرلر و ورلرده کی خصوصیت انسانییه و مدنییه بی کوزدن و فکردن شو یله چه کچیر یورمک کفایت ایدر .

مسلمانلق مدنیتی ، مسلمانلق عائله سی ، مسلمانلق قاردا لمنی جوق یوکه ک ، جوق صمیمی ، و جوق بیو کدر . بومزیه هب اجتماعاتک توازن و تکالی ایله وجوده کلیر ، و بو کونکی آجی عرومیتلرک اسباب و عواملی ده او مدنیت و عائله دن آیری دوشمش اولمیشدر .

بوراده بر نقطه تظاهر ایدیور که اوده اجتماعاتک « اخلاق » و زربنه استنادیدر . چونکه دینمزه اولیله در . حتی فخر کائات اقدمزک ایضاح یورددقلری وجهله ذات معالی پناهلری « مکارم اخلاق » تمام ایچون « کوندرلشدر . بو بر دفعه حصوله کلدکن صو کر ا عقل بشرک خیره و مساعی مفیده یه میلی سایه سنده علوم ، فنون و مدنیت ده — حقایق تحریری به باغلانه رق — ندر یجاً کانی بولاجقدر ، ونه کیم اولیله اولمشدر .

اجتماعات ، حیات مدنییه نک اداره سیدر . بونی تدویر ایدجک اولان اداره نک اصول و قوانینی ، تطبیقات اخلاقیه مجموعه سنده بابلری و فصللریله واردر !

بر هیئت اجتماعییه افرادینک کندی باشدینه . جوده کتیره میه جکلری مشترک سیات مدنییه بی ال برانکیله بولمق و محفظه ایتک ایچون وجدانی دوشونجه لر بر بره کلنجه اجتماعاتک اساسلری ، قانونلری ده پایشلمش دیمکدر . فقط « نک مأخذی متقابل امانت و امنیتدر . بری دیکرینک ایمانه » دیکری اوت کینک علمته ، براونه کیده بریکیک خلقه امانیت ایتک شرطدر . بوده اخلاق ایله اولاجق برشی ... یوقسه ، دنیا ک کتابلرینی یونسق حافظه مزنی یورمقدن باشقه برایش کورمش اولما یز !

خایر ، نقصان سوبله دم : حافظه بی یورمقدن فضله برشی یاپیش اولورز که اوده « عجب » دیکلری « کندی بکنمک » و عقل و حکمت کیمسه یه ویرمه مکدر .

اجتماعاتمزه یز « مسلمان اخلاقی احیا » دن باشلا یه جفزا . بنجه یور مجبوریته نقطه در ، و بزم ایچون باشقه یول یوقدر . فلا کتارک علاجی ، سمادلرک کیم یاسنی هب بونده ارایه جفزا . کیم ، وناسل آرایه جفنی بیلمم ، فقط قناعتم بودر .

بوکا ایستر مکتبدن ، جامعدن باشلا یام ، فقط بونون بومسائلک حانی قولایلاشدیر اچق اولان شی مسلمانلرک اجتماعی دستورلرینی تدوین و منتظم صورتده تلقین ایتکدر . بوکا دائر الیه طوبیلاش نه خواص و نه ده عوام ایچون بر یایراق ، بر سطر یوقدر . و خلقک عقیده سی ایله ،

تربیہ دینیہ سبیلہ ۱۱ چاشتغال ابدلہ مکہ در۔ ذہن، دماغ، خرافات ایلہ، جاہلانہ سفسطہ لزلہ، عجز لزلہ، قید سز لزلہ، دولودر۔ برطرفہ علم و عرفان ادعا ایدن برزمرہ، دیگر طرفہ بولزلہ ہیج مناسبت و تماسی اولمایان میلیون لرحہ خلق، بیلمم کہ نہ وقتہ قادر بری برندن خبری اولمایا قر اقلیدہ و بردیاردہ یاشایاجق و مسلمانلک ہر زمانہ ہر کس ایچون نجاج و سعادت تأمین ایدن نوری نور تولی و قابلی قالا جقدر ؟

یانشمانک بزی نہ صورتلہ اہکار ایدہ جکی معلوم دکدر۔ اکل مکل، بلکہ دو بالعکس نقیص آید، احتمال کہ بو بہر تون محومزہ چالیشیرلر... او حالہ، نہ قادر دونوب دولاشسہق ینہ مراجعت ایدہ جکمن باب معالای سلامت، مدینہ اسلامیہ، مؤسسہ عظیم سنک تیزو آید شاق علم و عرفان کتب خانہ سندن باشقہ بر بردکدر، واولاماز۔

علی سعاد

فلسطیندہ کی یہودیہ ناصل چالیشیرلر

موسویلر اوتہ دنبری تأمین موجودیت ایتہک اقتصاداً یوکسلہک قابل اولہ بیلہ جکمنی دوشونمشر، کرہ ارضک مختلف مملکتلر ندہ نفوسہجہ اولان اقلیتلرینہ رغماً اقتصادیانہ صارلق، بربرلرینہ معاوانہ ایتہک صورتیلہ اقتصاد طامندہ مهم بر موقع احرازینہ موفق اولمشرلر۔ ہر موسوی صرف شخصی ایچون دکل، موسویلک ایچون موسویلکک منافع عمومیہ سی ایچون چالیشیر۔ یہودیہلر بوتون مساعیلرینی اساسی پروگرامنہ توفیقاً تنظیم ایتمشرلر۔ بوسایہدہ ہر وقت موجودیت سیاسیہلری حس ایتدیرمشر، موسویلک ایلہ خرسیتانلق آراستہ کی دینی اختلافات عظمیہ رغماً خرسیتان آوروپادن ہر زمان کندیلرینہ معاونت سیاسیہ تأمین ایتمشرلر۔ موسویلر، کوردکاری شخصی معارنلری بیلہ موسویلکک نافع اولاجق بر حالہ افراغ ایتکی، منافع عمومیہ نامنہ منافع شخصیہلری فدا ایتکی یہودیہلکک قواعد اساسیہ سندن تاقی ایدرلر۔ بولکہ برابر دینہ اولان مربوطیتدینی ادامہ موسویلرینہ غیر کافی کوردکارندن بو خصوصی اقتصادیانہ قویہ ایتہک مجبوریتانی حس ایتمشر، بو صورتہ ہر شیدہ موفق اولتی قابلیتہ کویسترمشرلر۔

بوزدن تقریباً ۳۰-۴۰۔ نہ اول فلسطین قطعہ سندنہ کی یہودیہلر نفوس عمومیہ نظر اقلیتدہ اولدقلری حالہ دینی برشکدہ واقع اولان ہر لری یواش یواش سیاسی و اقتصادی برشکدہ افراغہ موفق اولمشر۔ اقتصاداً فلسطینک حاکمی اولتی صورتیلہ سبیلرینک ثمراتی اقتطاف ایتمشرلر۔ آرزمان اول سطح بحر دن یوزلرچہ مترہ آلیجاق اولان بحر لوط، الحولہ وطبریہ کوللری جواریلہ بوکا مائل برچوق یرلرقرہ صیتہ منبجی ایدی۔ اورالری زیادہ سبیلہ مرزغی بولوندیجی جہتلہ خستہلق یوزندن پریشان بر حالہ کان، حال حاضرہ انقاضدن بشقہ برشی کورولمہن بیوک بیوک کوی وقصہلر نفوس ضایعاتی نتیجہ سندنہ محو اولمشدی۔ حوالی مذکورہ نک قوۃ انسانیہجہ فوق العادہ زنکین واقلم تاثیری دولایسیلہ سندنہ اوج محصول آکنہ بیان بو آلتون طوبراقلری ایشلیہجک، اصغری مصرفلہ اعظمی منافع تأمین ایتہک ایستہجک کیسہ قالمامشدی۔ چونکہ اوشراائط داخلندہ اورادہ بارینق کوز کورہ

انور ہدایتک نہ وقت منکشف اولاجنی مجھولدر، آلیجق یوکسلک کوکلرک طلب ایدہ جکی ہیج برآیلک کندی اوندن اسیرکہ منہ۔ فقط بزدہ یکمہم و مدہش برعلت وارکہ اودہ موقع اجتماعی، نک «موقع رسمی» اللہ تعین ایتکی، یا بویکی شیک بری بری قاریشدر لماسی در۔ دیک کہ حالافوت، قدرت، و تاثر اساسلری جاریدر، حالامہ وقت و طاری صفیلر اصلی وجوہی موحد دیتلرہ ترجیح ایدلکدہ و برنجیلر ایکنجیلرہ حکم ایتکدہ در۔ بونک اجتماعیات اوزرینہ یا بوجنی مشہوم تاثیر ہیج اونوتغہ کلز۔

بواجماعی کناہ عنداللہ اگر مکن اتفاق در، اخطارینہ، قارشی مجتمع بر عصیان دیکدر۔

بونک نتیجہ سی علم و عرفان و خیرلی ثروت و سامانک آشانی و ذلیل درجہدہ قلماسی و صفات عارضیہدہ اصل اولان عدلک بر وجود مؤثر حالہ کلہ سیدر۔ الکچوق بتقی اولانک الکعز و کریم اولاجنی بیان الہیسی واقعہ مبادی اسلامدہ بر طاق اصالت و ریاست ادعایینی ازالہ بہ معلوف ایستہدہ اصل حکم ایچون نتیجہ بہ باقالی و بحقیقت محضہ الہیہی بونک اجتماعاتہ کورہ مطالعہ ایتلر۔

چونکہ فوال تاثیر خصوصندہ بر قبیلہ دینی، بر عشیرت شیخی، بر آس مجبر و بر حاکم جاہل ایلہ مخافۃ اللہی کوجوک کویسترنہ و علم و عرفانی ہجہ صایان بر شرافت ظاہریہ صاحبی آراستہ فرق یوقدر۔ حاکم کہ، اجتماعیات اساسلری مسلمانلک عدلہ، دینی مساوات حقوقہ رماتی اوزرینہ مؤسسدر۔ مسلمانک قادینی دہ اوقریاجق، حاکمی، خلیفہ سی دہ قاعتمکا انہ چالیشہ جقدر۔ کیسہ سزی، دینلجیسی، متناہی بولونمایہ جقدر۔ جمعیت اسلامیہ، افراد و رقابتدن، تفرق و تشویشدن مصون بولونماقدر۔ شو مبادی اعتباریلہ اجتماعیانک بزدہ کسوۃ اسلامیہ نیرہک اساسی صورتدہ وجہد بولماسی ایچون مطاقا تربیۃ فکر بیلک تأسسی شرطدر۔ بو فکر مسالہ سی، بوعقبہ شرطی حل ایدلکجہ بوتون مملکتلرک دیوارلرینہ «اجتماعیات» کلہ سی بویک یازیلرلہ یازیلارق ہر کان کچہ نک نظر دقتی جلب ایدلسہ ینہ قائم ویرمز۔ چونکہ رسمتدن ییلغیتلق واردر۔

جمعیتلر مادہ ایلہ معنا، یعنی جسم ایلہ روحدن وجود، کلش اولدقلری ایچون بویکی عضو اساسی بی اوروپا لیلرک باشقہ، مسلمانلرکدہ بوسوتون باشقہ مامیتدہ تلقی ایتلری اعتباریلہ بزم اجتماعیان بزم دین و مدنیت دستورلرمنلہ بزدن حیقہ جقدر، چونکہ اوروپا اجتماعیاتہ معنا و ملدۃ